

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Kuchynky a soudců JUDr. Václava Roučky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **navrhovatele: Přípravný výbor pro konání místního referenda v obci Potůčky, jehož jménem jedná zmocněnec Josef Fořt, trvale bytem Potůčky 178, zastoupeného Mgr. Filipem Mestekem, advokátem, se sídlem Praha 1, Dlouhá 16, proti odpůrci: Obec Potůčky, se sídlem Potůčky 58, zastoupenému JUDr. Michaelou Kubsovou, advokátkou, se sídlem Karlovy Vary, T. G. Masaryka 282/57, v řízení o návrhu na určení, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky,**

t a k t o :

I. Návrh přípravného výboru ze dne 3. dubna 2017 na konání místního referenda v obci Potůčky o znovuotevření provozu areálu bazénu Potůčky nemá nedostatky.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

[I] Předmět řízení

Návrhem ze dne 25. 5. 2017, Krajskému soudu v Plzni (dále též jen „soud“) doručeným téhož dne, a doplněným podáním ze dne 30. 5. 2017, se navrhovatel domáhá, aby soud určil, že návrh přípravného výboru ze dne 3. 4. 2017 (dále též jen „Návrh“) předložený odpůrci dne 4. 5. 2017 přípravným výborem tvořeným oprávněnými osobami Josefem Fořtem, Vladimírem Kvíčerou a Martinem Zábranou, zaregistrovaný obcí Potůčky pod sp. zn. 215/05/17, nemá nedostatky.

Pravidla pro provádění místního referenda upravuje zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o místním referendu“).

[II] Návrh

Navrhovatel konstatoval, že Návrhem ze dne 3. 4. 2017 se u odpůrce domáhá vyhlášení místního referenda dle zákona o místním referendu. Navrhovatel tvrdí, že podaný Návrh obsahuje veškeré náležitosti, které zákon o místním referendu předpokládá v § 10 odst. 1 písm. a) až f), neboť obsahoval:

- a) označení území, na němž se konání místního referenda navrhuje;
- b) znění otázky, popřípadě otázek, navržené k rozhodnutí v místním referendu;
- c) odůvodnění návrhu;

- d) odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizaci rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu obce, popřípadě statutárního města;
- e) označení zmocněnce z členů přípravného výboru;
- f) jména a příjmení členů přípravného výboru, jejich datum narození, místo, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu, kterým se rozumí adresa pobytu, a jejich vlastnoruční podpisy.

Navrhovatel, společně s Návrhem, odpůrci předložil též podpisovou listinu s očíslovanými podpisovými archy dle § 10 odst. 2 zákona o místním referendu. Pro vyhlášení místního referenda se vyslovilo 123 občanů obce Potůčky s tím, že vzhledem k tomu, že v obci Potůčky je oficiálně hlášeno přibližně 262 osob s trvalým pobytem v obci, tj. přibližně 262 voličů, byla splněna též podmínka zajištění podpisů alespoň 30% oprávněných osob.

Návrh byl odpůrci doručen dne 4. 5. 2017 a odpůrcem byl zaregistrován pod spis. zn. 215/05/17. Dne 18. 5. 2015 obdržel zvolený zmocněnec přípravného výboru, pan Josef Fořt, od odpůrce výzvu ze dne 17. 5. 2017 k odstranění vad Návrhu ve smyslu § 12 zákona o místním referendu ve lhůtě 8 dnů.

Ve výzvě odpůrce mimo jiné namítal, že konání místního referenda je nepřípustné, neboť budou-li občané obce Potůčky hlasovat na položenou otázku ve znění „*Jste pro znovuotevření provozu areálu bazénu Potůčky, v obci Potůčky, který do 31. 12. 2015 provozovala obec Potůčky?*“ kladně, byla by obec Potůčky povinna otevřít areál Bazénu Potůčky s tím, že tento areál údajně nesplňuje požadavky na ochranu zdraví, osob a zvířat dle příslušné vyhlášky.

K uvedenému navrhovatel uvedl, že odpůrcova tvrzení považuje za zavádějící a irelevantní.

Dne 24. 9. 2015 přijalo zastupitelstvo odpůrce usnesení č. 18/05/15 o uzavření sportovního areálu s krytým bazénem, a to ke dni 31. 12. 2015 na dobu neurčitou. Zároveň bylo určeno, že bude uskutečněna anketa v této věci a podle jejího výsledku bude provedena revokace zmíněného usnesení. Podmínkou ankety byla účast alespoň poloviny oprávněných voličů starších 18 let s trvalým pobytem v obci Potůčky. Anketa se uskutečnila ve dnech 21. až 23. 10. 2015. Oficiálně bylo 262 osob s trvalým pobytem v obci, tj. 262 voličů. Ankety se zúčastnilo 117 osob, 6 hlasovacích lístků bylo neplatných, tedy platných hlasovacích lístků bylo 111. Z platných hlasů bylo pro zachování provozu bazénu 75 hlasů, proti 36. Účast tedy byla 44,66 %. Ačkoliv již z uvedené ankety bylo zřejmé, že většina občanů obce Potůčky byla pro zachování provozu krytého bazénu, odpůrce názor občanů nerefletoval a rozhodl o dočasném uzavření areálu bazénu, a to zatím na dobu neurčitou.

Ačkoliv citované usnesení odpůrce předpokládalo v budoucnu revokaci, navrhovatel zjistil, že odpůrce připravuje projekt, jehož předmětem je zbourání prostoru samotného krytého bazénu a výstavbu kryté sportovní haly, s odhadovaným rozpočtem pro první rok

výstavby v částce převyšující 22.000.000,- Kč (viz § 3 412 rozpočtové výdaje obce Potůčky na rok 2017).

Dle názoru navrhovatele je přitom zřejmé, že provoz uvedené sportovní haly není výdělečný ani v jiných okolních obcích (např. v obci Pernink hospodaří s roční ztrátou cca 500.000,- Kč) a není zřejmé, jaké využití by tato hala měla u občanů obce Potůčky. S odkazem na citované usnesení odpůrce, podle kterého došlo k uzavření krytého bazénu na dobu neurčitou a které zároveň předpokládá jeho možnou revokaci, a vzhledem k tomu, že navrhovatel zásadním způsobem nesouhlasí s investováním mnoha miliónů korun obce do výstavby sportovní haly, kterou mají i okolní obce (např. obec Pernink), domáhá se, aby o dalším osudu bazénu rozhodli samotní občané obce Potůčky, a to v místním referendu.

Pokud odpůrce odůvodňuje nepřipustnost konání místního referenda tím, že stav areálu bazénu je necelý rok a půl ode dne jeho uzavření v nevyhovujícím stavu, pak navrhovatel konstatuje, že toto není důvodem pro nepřipustnost místního referenda, neboť cílem místního referenda je, aby se občané svobodně vyjádřili, zda si přejí znovuootevření provozu areálu bazénu Potůčky.

Ačkoliv odpůrce v úvodu namítá, že v případě kladného stanoviska občanů bude povinen otevřít areál bazénu Potůčky, v části 3 výzvy zcela protichůdně tvrdí, že položená otázka je nejednoznačná, nejasná, neurčitá a matoucí. S tímto tvrzením však navrhovatel nesouhlasí. Dle jeho názoru je otázka ve znění „*Jste pro znovuootevření provozu areálu bazénu Potůčky, v obci Potůčky, který do 31. 12. 2015 provozovala obec Potůčky?*“ zcela jednoznačná, určitá a není matoucí. Důkazem uvedeného je skutečnost, že návrh podpořilo celkem 123 občanů obce Potůčky s tím, že navrhovatel se nesetkal byt' s jediným případem, kdy by občanům nebylo jasné, čeho se má místní referendum týkat a o jaké otázce má být hlasováno.

Navíc, pokud by byla položená otázka matoucí, jak odpůrce namítá, nemohl by z ní vyvodit zcela jednoznačně správný závěr o tom, že bude-li na ní odpovězeno v místním referendu kladně, bude nucen areál bazénu znovu otevřít.

S ohledem na uvedené tak navrhovatel považuje tuto námitku odpůrce za zcela účelovou a nesprávnou.

Navrhovatel dále považuje za nesprávné odpůrcovo tvrzení uvedené v části 2 výzvy o tom, že položená otázka je nepřipustná, neboť neobsahuje skutečné informace o technickém stavu bazénového centra. Navrhovateli byl znám technický stav bazénového areálu ke dni 31. 12. 2015 s tím, že technický stav odpovídal veškerým zákonným normám pro provozování bazénu. Pokud v mezidobí (v období 1,5 roku) došlo k výraznému zhoršení technického stavu, jak odpůrce namítá, nemůže jít toto k tíži navrhovatele, ale pouze k tíži obce Potůčky, která nejednala s péčí řádného hospodáře, když nezajistila, aby technický stav zůstal ve vyhovujícím stavu, obzvláště za situace, kdy bylo možné předpokládat znovuootevření bazénu, jak předpokládalo usnesení odpůrce ze dne 24. 9. 2015, č. 18/05/15.

V části 4 výzvy odpůrce namítá, že v podaném návrhu absentuje odhad nákladů spojených s realizací místního referenda a s realizací v tomto referendu přijatého rozhodnutí. S tímto tvrzením navrhovatel také nesouhlasí.

V návrhu navrhovatel odhadl, že náklady na konání místního referenda dosáhnou částky cca 50.000,- Kč, což je dáno jednoduchostí konání referenda a nízkým celkovým počtem občanů v obci Potůčky. Dále uvedl, že náklad na konání tohoto referenda bude hrazen z rozpočtu obce, konkrétně z kapitoly § 6173, který takovýto výdaj umožňuje, přičemž dle návrhu rozpočtu obce Potůčky pro rok 2017 je v rozpočtu dostatek finančních prostředků na konání místního referenda.

K otázce nákladů spojených s realizací v referendu přijatého rozhodnutí navrhovatel uvedl, že bude-li v referendu kladně rozhodnuto o znovuotevření provozu bazénu, pak náklady s tím spojené budou v zásadě stejné, jako náklady na provoz bazénu vykázané za kalendářní rok 2015, tedy v částce cca 3.800.000,- Kč s tím, že tyto náklady budou hrazeny z rozpočtu obce Potůčky, konkrétně z hospodářské činnosti - plánovaný náklad, který takovýto výdaje umožňuje.

Navrhovatel též poukázal na to, že náklady na provoz krytého bazénu je možné v budoucnu i snížit, a to menší rekonstrukcí bazénu. Jejím provedením, zejména zateplením celého bazénu průhlednou folií, včetně střechy, kdy odhadovaná cena rekonstrukce by obec vyšla na částku přibližně 350.000,- Kč, by se snížily provozní náklady na energii až o 25 % ročně. Dále by bylo možné provést investici do tepelného čerpadla v částce přibližně 650.000,- Kč, která by přinesla úsporu na nákladech na energii ve výši cca 50 % celkových ročních nákladů. Obec by také mohla investovat do vybudování solné jeskyně v nákladech přibližně 330.000,- Kč, přičemž její vybudování by dle odhadu zvýšilo návštěvnost bazénu až o 15 % ročně.

Navrhovatel dále poukázal, že projekt rekonstrukce bazénu již byl obcí Potůčky v minulosti vypracován. Příslušné finanční prostředky může obec navíc čerpat z evropských dotací, popřípadě z dotačních programů Karlovarského kraje a/nebo též z rozpočtu obce Potůčky. S ohledem na skutečnost, že se jedná o odhad a zákon nevyžaduje přesné vyčíslení nákladů, považuje navrhovatel uvedenou náležitost za splněnou.

[III] Vyjádření odpůrce

Odpůrce se k věci vyjádřil v podání ze dne 13. 6. 2017. K problematice bazénového centra sdělil, že usnesením zastupitelstva obce Potůčky (usnesení č. 18/05/15) schválilo obecní zastupitelstvo uzavření sportovního areálu s krytým bazénem ke dni 31. 12. 2015, a to na dobu neurčitou. Zastupitelstvo obce v souvislosti s tím schválilo i snížení počtu zaměstnanců obce o 4 osoby, zaměstnané odpůrcem k plnění pracovních úkolů v souvislosti se sportovním areálem a krytým bazénem, a to za předpokladu, že těmto osobám nebude moci být nabídnuta jiná vhodná práce, či v případě, že ji nepřijmou.

K uzavření sportovního areálu s krytým bazénem přistoupilo zastupitelstvo obce Potůčky z toho důvodu, že při každoročním sestavování rozpočtu obce měla většina

zastupitelů výhrady k výši nákladů na provoz sportovního areálu s bazénem, jehož finanční ztráta přesahovala, dle názoru všech zastupitelů, únosnou mez. Odpůrce z vlastních prostředků financoval dlouhodobě ztrátový provoz sportovního areálu s bazénem, každoročně i částkou převyšující 3.000.000,- Kč.

Před uzavřením bazénu v roce 2015 dosáhla ztráta sportovního areálu s bazénem výše 2.852.189,- Kč, v roce 2014 dosáhla ztráta výše 3.263.656,- Kč, v roce 2013 dosáhla ztráta výše 3.231.201,- Kč, v roce 2012 dosáhla ztráta výše 3.654.464,- Kč, v roce 2011 dosáhla ztráta výše 2.469.678,- Kč.

V tomto ohledu odpůrce uvedl, že pokud se měl chovat jako řádný hospodář a s péčí řádného hospodáře, resp. její vedení, nemohl nadále podporovat dlouhodobě ztrátový provoz bazénové centra, neb jako obec, kde je k trvalému pobytu hlášeno přibližně 400 osob (k 1. 1. 2017 přesně 417, z toho 312 občanů ČR, zbytek cizinci, a z toho pouze 260 osob jsou osoby s volebním právem), nemá možnost každoročně vynakládat ze svého rozpočtu částku převyšující 3.000.000,- Kč jen na krytí ztrát. Při těchto výdajích je zřejmé, že bazénové centrum bylo občany, a to i místními, využíváno opravdu minimálně.

Pro úplnost odpůrce poznamenal, že celkové roční rozpočtové příjmy obce Potůčky na rok 2016 byly plánovány ve výši cca 52.000.000,- Kč, kdy do rozpočtu byly zapojeny i uspořené prostředky z předchozích let. Skutečné příjmy obce činí cca 26.000.000,- Kč. V rámci rozpočtových výdajů, které obec Potůčky v roce 2016 plánovala, dosahovaly nejvyšších částek výdaje např. ve výši 5.200.000,- Kč na opravy silnic, ve výši 6.480.000,- Kč na výstavbu vodovodu, ve výši 3.500.000,- Kč na školství, nebo ve výši cca 3.309.000,- Kč na technické služby obce. Odpůrce konstatoval, že dotování ztrátového provozu bazénového centra v rádech několika milionů korun z obecního rozpočtu by bylo na úkor potřeb občanů a na úkor zajištění veřejných či dalších služeb, ke kterým je obec ze zákona povinna. V tomto ohledu měl odpůrce důvodně za to, že další úhrada ztrátového provozu bazénového centra na úkor zajištění potřeb obce a jejích občanů je nepochybně v rozporu s povinností odpůrce jednat jako řádný hospodář a s péčí řádného hospodáře.

Druhým zásadním důvodem, pro který byl provoz sportovního areálu s bazénem uzavřen, byl jeho faktický nevyhovující technický stav. Technický stav bazénového centra a stavby, ve které bylo bazénové centrum umístěno, jak nakonec potvrdil i znalec Ing. Martin Polepil ve svém znaleckém posudku (viz dále), neodpovídal právním předpisům upravujícím technické požadavky na stavby a byl pro návštěvníky areálu zdraví a životu nebezpečným. Odpůrce si nechal vypracovat písemný znalecký posudek dodatečně, neprodleně po uzavření stavby a bazénového centra, a to i z důvodu, jak naložit se stavbou do budoucna. Ing. Martin Polepil, znalec jmenovaným rozhodnutím Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 10. 1996, čj. Spr. 1546/1996, pro obor ekonomika, pro odvětví ceny a odhady (nemovitostí) a obor stavebnictví, odvětví stavby obytné, průmyslové a zemědělské, ve znaleckém posudku č. 4351-16/2016 ze dne 25. 1. 2016 mj. dospěl k závěru, že areál bazénu Potůčky, objekt č. p. 160, stojící na pozemku parc. č. st. 400 - bazénové centrum Potůčky, katastrální území a obec Potůčky, okres Karlovy Vary, kraj Karlovarský (dále jen „bazénové centrum“) je objektem, který nesplňuje požadavky na ochranu zdraví, osob a zvířat, zdravé životní podmínky a životní prostředí, bezpečnost při užívání ve smyslu § 8 vyhlášky č. 268/2009 Sb.,

o technických požadavcích na stavby, ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, a stav bazénového centra byl tímto posudkem označen dokonce za havarijní.

Zastupitelstvo obce pro případ uzavření zvažovalo více možností, jak vyřešit otázku ztrátového provozu bazénového centra vs. jeho nevyhovující i technický stav, kdy mezi varianty patřila i oprava bazénového centra, tak i nabídka jeho provozu třetí osobě do nájmu. Tyto varianty pro absenci zájemce o provoz a pro vysoké finanční náklady vs. skutečné využití bazénového centra a faktická nemožnost jej jakkoliv jinak přestavět, aby mohlo sloužit i k jiným účelům, nenašly oporu v názorech zastupitelů, a proto se zastupitelstvo obce Potůčky nakonec přiklonilo k variantě uzavření bazénového centra s tím, že obcí Potůčky budou v mezidobí nakumulovány finanční prostředky a následně bude rozhodnuto o dalším využití či přestavbě atd.

Odpůrce v souvislosti s konáním zastupitelstva doplnil, že již na předmětném zasedání zastupitelstva obce Potůčky dne 24. 9. 2015, na kterém bylo zastupitelstvem obce Potůčky rozhodnuto o uzavření bazénového centra, byl přítomen jeden z členů přípravného výboru, a to M. Zábrana, který byl do uzavření bazénového centra zaměstnancem obce jako plavčík, správce. Tento člen přípravného výboru krom osobních poznatků z provozu bazénového centra byl přítomen jak přednesu veškerých argumentů pro zachování a pro ukončení provozu bazénového centra, tak současně projednání veškerých skutečností týkajících se uzavření bazénového centra, zejména pak projednání neodpovídajícího technického stavu a projednání neudržitelné finanční ztrátovosti provozu bazénového centra a vlivu na rozpočet obce Potůčky. Přesto však tyto informace dále plnohodnotně a dle názoru obce i patrně záměrně nepředal petentům.

Odpůrce dále uvedl, že v souvislosti s plánovaným místním referendem dle návrhu podaného Přípravným výborem byl v obci Potůčky zasílán obyvatelům anonymní dopis, který ve vztahu k bazénovému centru uváděl nesprávné a neúplné údaje a informace s cílem přesvědčit budoucí hlasující, aby hlasovali ve prospěch otevření bazénového centra a který současně záměrně zkresloval skutečnosti o technickém stavu bazénového centra a jeho hospodaření. Na tento anonymní dopis reagoval jak starosta obce, tak místostarosta svým prohlášením rozeslaným občanům.

K samotnému Návrhu na konání místního referenda ze dne 3. 4. 2017 odpůrce uvedl následující. Podáním ze dne 3. 4. 2017 s označením „*Návrh přípravného výboru na konání místního referenda*“, které bylo Obecnímu úřadu Potůčky doručeno dne 4. 5. 2017, byl u Obecního úřadu Potůčky zaregistrován návrh na konání místního referenda v územním obvodu Obce Potůčky ve smyslu zákona o místním referendu.

Z Návrhu vyplynulo, že navrhovatelem pro konání místního referenda je přípravný výbor ve složení pan Vladimír Kvíčera, pan Josef Fořt a pan Martin Zábrana s tím, že pan Josef Fořt by měl za tento přípravný výbor jednat jako zmocněnec ve smyslu § 9 odst. 3 zákona o místním referendu.

Odpůrce přezkoumal předložený Návrh přípravného výboru na konání místního referenda ze dne 3. 4. 2017 a v souladu s § 12 zákona o místním referendu dospěl k závěru, že Návrh nesplňuje všechny zákonné náležitosti předepsané v § 10 a § 11 zákona o místním referendu, a nelze jej tak považovat za bezvadný a způsobilý k předložení k projednání zastupitelstvu obce Potůčky. Následně postupoval odpůrce tak, že v zákonné lhůtě patnácti dnů ode dne podání návrhu vyzval s odkazem na § 12 odst. 2 zákona o místním referendu přípravný výbor, aby do 8 dnů ode dne doručení výzvy odpůrce odstranil specifikované a odůvodněné vady podání. Přílohou výzvy byla i kopie znaleckého posudku. S ohledem na v návrhu uvedené vady byl současně přípravný výbor vyzván, aby si návrh s přílohami oproti podpisu vyzvedl. Odpůrce současně přípravný výbor poučil, že nebudou-li ve lhůtě stanovené vady podaného návrhu odstraněny, není možné tento návrh ve smyslu § 12 odst. 4 zákona o místním referendu postoupit k rozhodnutí zastupitelstvu obce. Dále pak odpůrce navrhovatele řádně poučil, že podle § 57 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu má právo domáhat se soudní ochrany v případě, že nesouhlasí s výzvou k odstranění vad podle § 12 odst. 2 zákona o místním referendu, když takový návrh je třeba podat nejpozději do 10 dnů od doručení písemné výzvy k odstranění vad. Přípravný výbor vady ve lhůtě mu poskytnuté neodstranil a využil práva na soudní ochranu.

Přezkumem návrhu přípravného výboru ze dne 3. 4. 2017 byly odpůrcem zjištěny a návrhu vytkány zejména tyto vady:

1. Nepřípustnost konání místního referenda

V návrhu přípravného výboru byla položena otázka: „*Jste pro znovuotevření areálu bazénu Potůčky, v obci Potůčky, který do 31. 12. 2015 provozovala obec Potůčky?*“. Vzhledem k tomu, že dle § 49 zákona o místním referendu je rozhodnutí v místním referendu pro zastupitelstvo obce, zastupitelstvo statutárního města a orgány obce a statutárního města závazné, byly by orgány obce Potůčky, v případě kladného výsledku hlasování, nuceny otevřít areál bazénu Potůčky, ač otevření areálu bazénu není z technických důvodů možné, tím méně pak navíc i v časovém horizontu přípravným výborem uváděném (léto 2017). Odpůrce uvedl, že areál bazénu Potůčky je objektem, který nesplňuje požadavky na ochranu zdraví, osob a zvířat, zdravé životní podmínky a životní prostředí, bezpečnost při užívání ve smyslu § 8 vyhlášky č. 268/2009 Sb., když stav bazénového centra je v současnosti havarijní. Tyto skutečnosti byly potvrzeny i znaleckým posudkem č. 4351 - 16/2016 ze dne 25. 1. 2016, který vypracoval Ing. Martin Polepil.

Vzhledem k tomu, že otevření areálu bazénu z technických důvodů není pro jeho nesoulad s právními předpisy možné, označil odpůrce položenou otázku v místním referendu za otázku, která je položena v rozporu s právními předpisy. V tomto ohledu odkázal odpůrce na § 7 písm. d) zákona o místním referendu, podle kterého nelze místní referendum konat, jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy. Odpůrce se v této souvislosti současně domníval, že by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy, když by otevření areálu bazénu, a to pro rozpor jeho technického stavu se shora zmíněnými právními předpisy, nebylo možné. Na podporu svého tvrzení přiložil odpůrce v příloze výzvy k odstranění nedostatků návrhu ze dne 17. 5. 2017

i kopii citovaného znaleckého posudku Ing. Martina Polepila č. 4351-16/2016 ze dne 25. 1.2016.

2. Nepřípustnost otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu

V rámci přezkum u položené otázky byla odpůrcem zjištěna nepřípustnost položené otázky, když její znění je dle odpůrce zavádějící vzhledem ke skutečnému stavu stavby i bazénového centra obce Potůčky. Odpůrce se oprávněně domníval, že návrh na konání místního referenda a položená otázka neodrážela pro petenty skutečný technický stav stavby a bazénového centra, čímž dle mínění Obecního úřadu Potůčky docházelo k tomu, že jak petenti, tak i následně občané hlasující v místním referendu by mohli být uvedeni v omyl. Odpůrce ve své výzvě ze dne 17. 5. 2017 uvedl, že si uvědomuje, že žádnému z orgánů obce nepřísluší zkoumat vhodnost či věcnou opodstatněnost pokládané otázky, ani důvody, jež přípravný výbor k iniciaci místního referenda vedly. V tomto ohledu však poukázal odpůrce na nepřípustnost místního referenda, která je v § 7 navázána primárně právě na obsah otázky pokládané v referendu a která může však spočívat i v jiných skutečnostech (srov. usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 7. 2006, čj. 30 Ca 59/2006-68, č. 964/2006 Sb. NSS).

Odpůrce při hodnocení návrhu nemohl odhlédnout od nekonkrétního a zneužívající neúplné a nesprávné údaje o předmětu referenda při získávání podpisů v petičních arších. Odpůrce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který v rozsudku ze dne 31. 10. 2012, čj. Ars 2/2012-43, č. 2799/2013 Sb. NSS, ve věci vyhlášení referenda Městské části Praha 7, uvedl: *„Další podmínkou je jednoznačnost položené otázky, otázka musí mít v příslušném kontextu relativně přesný význam, který neumožňuje konkurující výklad. Položená otázka tedy zjevně nesmí být matoucí, vnitřně rozporná, dezinformační, sugestivní či kapciózní, nekonkrétní či neurčitá.“*

Odpůrce ve své výzvě ze dne 17. 5. 2017 připomněl, že předložený návrh sice zmiňuje jednání zastupitelstva obce Potůčky ze dne 24. 9. 2015, kdy v přijatém usnesení č. 18/05/15 byl podrobně popsán a projednán havarijní stav bazénového centra, a tento stav je přípravnému výboru znám. V předloženém návrhu na konání místního referenda však přípravný výbor petenty a také budoucí hlasující v místním referendu o stavu bazénového centra neinformuje a skutečný stav bazénového centra dle názoru odpůrce účelově petentům zatajuje. Vzhledem k tomu, že předložený návrh neobsahoval skutečné informace o technickém stavu bazénového centra, domníval se odpůrce, že petenti mohli být osobami, vystupujícími za přípravný výbor, uvedeni v omyl, což v konečném důsledku mohlo způsobit škodu obci Potůčky, která by byla nucena vynaložit značné finanční náklady na opravu stavebního i technického stavu bazénového centra, aby dostála své povinnosti, vyhovět případně v referendu přijatému rozhodnutí (otevření bazénového centra). V tomto ohledu se odpůrce oprávněně domníval, že návrh a současně samotné petiční archy by měly obsahovat informaci o tom, že bazénové centrum Potůčky je v současnosti nezpůsobilé provozu a jeho znovuotevření si vyžádá nemalé finanční prostředky, jejichž vynaložení bude zásahem do rozpočtu obce Potůčky.

3. Nejednoznačnost otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu

Odpůrce ve své výzvě ze dne 17. 5. 2017 dále poukázal na skutečnost, že s ohledem na závaznost referenda ve smyslu § 49 zákona o místním referendu není zřejmé, co má být výsledkem navrhovaného referenda. Tedy zda bude obec Potůčky v případě kladného výsledku povinna bez dalšího, případně v jakém časovém horizontu a za jaké náklady, otevřít bazénové centrum a zda jako provozovatel i sama provozovat, či zda obec Potůčky může zajistit znovuotevření bazénového centra případně i prostřednictvím třetí osoby jakožto provozovatele a nájemce ve vztahu k obci. Neplatnost formulace dotazu pro jeho nejednoznačnost byla dle odpůrce pak ještě zřetelnější pro případ, kdy by výsledkem referenda bylo odmítnutí položeného dotazu, neboť by nebylo určité, zda obec Potůčky bazénové centrum nemůže sama otevřít, či zda bazénové centrum nemůže znovu otevřít způsobem, že bazénové centrum jako vlastník pronajme třetí osobě jako pronajímateli. Nejednoznačnost položené otázky pak dále dle odpůrce umocnila v návrhu i vedlejší věta přívlastková, jež návodně sdělovala občanovi, že bude-li hlasovat kladně, měla by bazénové centrum provozovat obec Potůčky (která ho doposud provozovala), ačkoli tato otázka nebyla v návrhu na konání místního referenda výslovně položena. V takovém návodném položení otázky pak odpůrce spatřoval v případě kladného výsledku referenda absenci možnosti postupovat jinak, než bazénové centrum ve stavu, v jakém je, a s jistou ztrátou, provozovat.

V tomto ohledu odpůrce shrnul, že základním požadavkem na otázku položenou v místním referendu je, aby byla dostatečně určitá. Otázka musí být ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o místním referendu položena natolik určitě, aby bylo všem jejím respondentům zřejmé, co je jejím obsahem a co bude jejím důsledkem, bude-li zodpovězena ano. Tento základní požadavek určitosti však položená otázka v předloženém návrhu dle odpůrce nenaplnovala. Podle odpůrce bylo nejasné, neurčité a matoucí, co znamená pojem „znovuotevření“. Obsah tohoto pojmu dle Obecního úřadu Potůčky nebyl jasný a byl neurčitý a odpůrce měl důvodnou obavu, že obsahu tohoto pojmu neporozumí ani osoby hlasující v místním referendu.

I proto odpůrce ve své výzvě ze dne 17. 5. 2017 uvedl, že navrhovaná otázka v referendu není položena jednoznačně, když pro běžného občana není pro komplikovanost otázky jednoznačné, s čím vším svým hlasem vlastně vyjadřuje případný souhlas, či nesouhlas (tj. zda s tím, že provozovatelem bazénového centra bude obec Potůčky, či zda obec může bazénové centrum přenechat třetí osobě jakožto provozovateli (nájemci) a zda je srozuměn se vším, co bude s otevřením bazénového centra spojeno.

4. Neúplné údaje co do odhadu nákladů spojených s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu, chybějící údaje co do uvedení způsobu úhrady těchto nákladů z rozpočtu obce

Podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu je třeba v návrhu přípravného výboru uvést odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a s realizací v tomto referendu přijatého rozhodnutí.

V podaném Návrhu dle odpůrce absentoval odhad nákladů spojených s realizací v tomto referendu přijatého rozhodnutí. Z důvodu, že odhad nákladů spojených s realizací přijatého rozhodnutí nebyl vůbec specifikován, domníval se odpůrce, že občané nemohou

zvážit a porovnat nutnost konání místního referenda v poměru s náklady, které bude nucena obec Potůčky v důsledku přijatého rozhodnutí vynaložit na jeho realizaci. Odpůrce měl dále důvodně za to, že předmětný návrh navíc zcela postrádal údaj o tom, z jakých finančních prostředků obec mají být náklady na konečnou realizaci přijatého rozhodnutí vynaloženy.

V této souvislosti pak dále odpůrce poukázal na nesrovnalosti v údajích spojených s budoucími investičními náklady (strana třetí návrhu, odstavec shora první, druhý a třetí), jež byly v zásadním rozporu s informacemi a údaji, kterými disponoval odpůrce, a které byly mj. i veřejně projednány na jednání zastupitelstva obce Potůčky dne 24. 9. 2015 a současně zmíněny v přijatém usnesení č. 18/05/15. Za zcela nepravdivé označil odpůrce tvrzení přípravného výboru, že projekt rekonstrukce bazénového centra byl již obcí Potůčky vypracován. Odpůrce dále poukázal na skutečnost, že i tvrzení přípravného výboru o tom, že příslušné finanční prostředky obec Potůčky může čerpat z evropských dotací, popř. z dotačních programů Karlovarského kraje, bylo tvrzení zavádějící, když přípravný výbor o takových projektech nepřekládal žádné bližší informace.

Odpůrce pro úplnost k tomuto poznamenal, že mu ke dni podání Návrhu nebyla známa existence dotačního programu, ze kterého by bylo možné takové prostředky získat. Za nepravdivé a zcela účelové odpůrce označil i tvrzení přípravného výboru o dotačních programech kraje, kdy žádný takový program neumožňuje čerpání finanční prostředků na pokrytí takových investic, jako je rekonstrukce bazénového centra, jak o ní přípravný výbor v Návrhu hovořil. Z těchto důvodů označil odpůrce v Návrhu uvedené informace za informace nepravdivé a informace přípravného výboru za informace zavádějící. Objektivnost a přesnost těchto údajů měla dle odpůrce především sloužit k tomu, aby si občané uvědomili, v jaké výši a z čeho se provedení místního referenda bude hradit, když nepřesné označení by mohlo vést k manipulaci občanů ve prospěch konání místního referenda či ve prospěch konkrétního rozhodnutí o otázce v referendu položené. Tím spíše s ohledem na stávající „nedobry“ stav budovy a bazénu a nevyhnutelnou potřebu nemalých investic, jejichž zabezpečení si vyžádá omezení jiných potřebných investic či jiných výdajů z rozpočtu obce. Za zásadní dále považoval odpůrce absenci informací o dosavadních provozních výsledcích provozování bazénového centra. V tomto ohledu měl odpůrce důvodně za to, že přípravný výbor zcela zatajil skutečné hospodářské výsledky provozu bazénového centra (zmíněné v podrobnostech na jednání zastupitelstva obce Potůčky ze dne 24. 9. 2015, usnesení č. 18/05/15), což ve svém důsledku mohlo vést k tomu, že petentům nebylo známo, ani budoucím hlasujícím by nebylo známo, že kladnou odpovědí na otázku v místním referendu mohou závažně zatížit rozpočet obce Potůčky. Pro úplnost odpůrce ve své výzvě připomněl výši ztrát provozu bazénového centra. Odpůrce ve výzvě ze dne 17. 4. 2017 odkázal na důvodovou zprávu k zákonu o místním referendu, ve které zákonodárce uvádí: *„Návrh požaduje, v případě místního referenda shodně se stávající právní úpravou, aby navrhovatel, pokud bude mít realizace otázky odsouhlasené v místním referendu dopad na rozpočet obce, resp. statutárního města, uvedl alespoň odhadem předpokládanou výši nákladů spojených s provedením místního referenda a z čeho by měly být tyto náklady hrazeny. Navrhovatel místního referenda by měl v návrhu uvést, z jakých prostředků obce, statutárního města by se samotné místní referendum a následně konečné provedení mělo financovat, z jaké kapitoly rozpočtu obce, resp. statutárního města.“*

Dle usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2012, čj. 50 A 7/2012-64 (č. 964/2006 Sb. NSS) „(...) údaje o očekávaných nákladech a způsobu jejich úhrady jsou veličinou, která má napomáhat orientaci osob, které se rozhodují, zda svým podpisem na podpisových listinách přispějí k vyvolání místního referenda k dané otázce. V tomto ohledu soud poznamenává, že pro tento účel pak postačí pouze přibližné údaje, po nichž lze požadovat pouze přesnost v řádech, nikoliv však detailní položkový rozpis účetního charakteru.“

V tomto ohledu odpůrce označil Návrh na konání místního referenda za návrh, který neobsahoval informace a údaje o nákladech spojených s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu a který současně neobsahoval informace a údaje o způsobu úhrady těchto nákladů z rozpočtu obce.

5. K dalším tvrzením v návrhu na pořádání místního referenda

Odpůrce k návrhu na konání místního referenda dále uvedl, že ani další údaje uvedené v návrhu přípravným výborem nejsou pravdivé.

Přípravný výbor v návrhu na konání místního referenda uvádí, že obec Potůčky připravuje projekt na zbourání bazénového centra a výstavbu kryté sportovní haly. S tímto tvrzením se odpůrce neztotožňuje a označuje jej za tvrzení ne úplně pravdivé, a tak jak bylo petentům podáno, tak i za zavádějící. Obec Potůčky uvažuje o rekonstrukci stávajícího areálu s výstavbou multifunkčního objektu, který bude využíván víceúčelově (nejen jako sportovní hala), ale jako školní tělocvična (jejíž současné prostory a jejich stav je naprosto nevyhovující), také jako obecní komunitní centrum apod. V rámci rekonstrukce by mělo být po úpravách využito stávající areálové zázemí (šatny, sprchy atd.).

Tvrzení přípravného výboru o tom, že letní prázdninová sezóna je vždy zisková, je dle odpůrce nepravdivé. Tato informace je zavádějící a pomíjí celkové roční ekonomické výsledky hospodaření bazénového centra.

Finanční částka uvedená v návrhu přípravného výboru ve výši 3.800.000,- Kč na znovuotevření bazénu je dle odpůrce neopodstatněná a není reálná. Dle odpůrce tuto částku přípravný výbor ničím neodůvodňuje. K tomuto odpůrce sděluje, že obec Potůčky nechala vypracovat cenovou nabídku nezbytných oprav k uvedení předmětného bazénového centra do souladu s právními předpisy, kdy náklady jen na nezbytně nutné opravy by dosáhly výše téměř 10 milionů korun, a to vše bez toho, že by bazénové centrum mohlo být využito i jinak než jen pro provoz bazénu.

Za zavádějící informaci považuje odpůrce též informaci o zateplení průhlednou fólií. Dle odpůrce takový zateplovací systém neexistuje. Průhledová folie je určena pouze pro redukci UV záření a je aplikována pouze na skleněné povrchy. Tato však nemá žádné tepelně izolační účinky a nelze ji aplikovat na žádné jiné stavební konstrukce.

Odhad investičních nákladů na pořízení tepelného čerpadla a případných nákladů na vybudování solné jeskyně (není ani stanoveno v jakých prostorách by se tak mělo učinit) je zcela bez jakéhokoli odůvodnění v návrhu uvedených peněžních částek.

Za zavádějící informaci považuje odpůrce dále informaci o tom, že projekt rekonstrukce bazénového centra byl již v minulosti vypracován. Toto tvrzení označuje odpůrce za nepravdivé.

6. Znalecká expertiza

Odpůrce sdělil, že obec Potůčky nechala vypracovat znalcem Martinem Polepílem stavební expertizu „*Posouzení technického stavu a popis zjištěných poruch na části konstrukce objektu, odborný odhad nákladů na opravu - objekt č.p. 160 stojící na pozemku parc.č.st. 400 - bazénové centrum Potůčky, katastrální území a obec Potůčky, okres Karlovy Vary, kraj Karlovarský*“, ve kterém zadala znalci 1) úkol „posoudit technický stav, popsat zjištěné poruchy a vady, popř. zjistit jejich příčinu - objekt č.p. 160 stojící na pozemku parc.č.st. 400 - bazénové centrum Potůčky - katastrální území a obec Potůčky, okres Karlovy Vary, kraj Karlovarský. K tomu znalec konstatoval, že předmětný prostor nesplňuje požadavky na ochranu zdraví osob a zvířat, zdravé životní podmínky a životní prostředí, bezpečnost při užívání v duchu § 8 vyhl. č. 268/2009 Sb. ve znění vyhl. č. 20/2012 Sb., vzhledem k uvedeným závěrům a výsledkům mykologického posouzení, se dá objektivně usuzovat, že stav předmětných konstrukcí je havarijní (viz vymezení pojmů); 2) úkol „odhadnout ceny stavebních prací nutných k opravě a odstranění zjištěných poruch a vad - objekt č.p. 160 stojící na pozemku parc.č.st. 400 - bazénové centrum Potůčky - katastrální území a obec Potůčky, okres Karlovy Vary, kraj Karlovarský. K tomu znalec učinil závěr, že celkové náklady na opravu (dle specifikace) po zaokrouhlení budou přibližně 9.764.160,- Kč vč. DPH.

7. Vyjádření odpůrce k dalším skutečnostem v návrhu soudu

Přípravný výbor uvádí, že odpůrce nereflektoval názor většiny občanů obce Potůčky pro zachování provozu krytého bazénu, který měla tato většina vyjádřit v anketě, kterou odpůrce, nad rámec a právě z důvodu, aby znal i názor občanů, uskutečnil. Toto však není pravdivé. V usnesení zastupitelstva obce č. 18/05/15, kterým bylo o pořádání ankety rozhodnuto, byla rovněž určena pravidla, kdy jedním z nich byla i účast alespoň poloviny občanů - voličů. Ankety se však zúčastnila méně jak polovina (platných hlasů 111) a bylo-li pro zachování provozu bazénu hlasů 75, představuje tento počet necelých 29 % ze všech občanů s volebním právem a necelých 18 % ze všech občanů obce, kteří se vyjádřili pro zachování provozu bazénu.

8. Postoj odpůrce

Odpůrce si závěrem dovoluje sdělit, že je veden povinností chovat se ke svěřeným prostředkům jako řádný hospodář a že by bez vážných a rozumných důvodů nerozhodl o uzavření bazénového centra, pokud by stavba a centrum byla ve vyhovujícím technickém stavu a za rozumné náklady rekonstruovatelná, pro snížení nákladů na ní a na provoz

bazénového centra či pokud by bylo možné její souběžné další využití se současným bazénového centra v rozsahu přípravným výborem petentům deklarované.

Odpůrce uvádí, že investování několika miliónů ročně do ztrátového provozu bazénu v obci s přibližně 400 trvale hlášenými obyvateli, v poměru navíc i s jeho skutečným využitím ze strany občanů obce, nejsou dle odpůrce investicemi, které dokládají přístup ke svěřeným prostředkům s péčí řádného hospodáře. Nad rámec odpůrce informuje soud, že činil kroky k tomu, aby občané obce a veřejnost měla v dohledné době náhradní a plnohodnotné vyžití za uzavřené bazénové centrum, které by bylo současně ekonomické, a zastupitelstvo obce Potůčky na svém veřejném jednání dne 6. 6. 2017 usnesením č. 30/02/17 schválilo realizaci stavby „rekonstrukce sportovního areálu“, která má sloužit veřejnosti jako multifunkční hala, tedy přestavbu stávající stavby s bazénovým centrem, kdy s tímto již vynaložila náklady na zpracování studie ve výši cca 220.000,- Kč, přičemž již byly zahájeny i další kroky k přípravě projektové dokumentace. Občané obce byli se zamýšleným záměrem přestavby bazénového centra seznámeni, účastnili se veřejných zasedání svých zastupitelů a vyjma přípravného výboru nebyl vznesen nesouhlas s takovou přestavbou, ba naopak byla uvítána. Tím spíše pak obec dovozuje z návrhu přípravného výboru, že občané, kteří podepsali přípravnému výboru petiční archy, jsou zčásti opozicí stávajících zastupitelů, kterým se problematika uzavření bazénu hodí před letošními nastávajícími volbami a hlavně však, že valná většina petentů neporozuměla položené otázce a nepochopila z návrhu vše s tím, a to i důsledky spojené pro to, aby se opravdu kvalifikovaně rozhodla.

Odpůrce má s ohledem na výše uvedené za to, že postupoval ve věci bazénového centra s péčí řádného hospodáře, že i k Návrhu přistoupil v souladu se zákonem o místním referendu a že jedná v zájmu občanů, kteří je jako své zástupce do zastupitelstva obce zvolili. Z těchto důvodů navrhl zamítnutí Návrhu.

[IV] Posouzení věci krajským soudem

Podle § 91a odst. 1 s. ř. s. *se návrhem u soudu lze za podmínek stanovených zvláštním zákonem domáhat určení, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky.*

Dle § 91a odst. 3 s. ř. s., *soud rozhodne usnesením do 30 dnů. Jednání není třeba nařizovat.*

Podle § 10 odst. 1 zákona o místním referendu, návrh přípravného výboru musí obsahovat označení území, na němž se konání místního referenda navrhuje [písm. a)], znění otázky, popřípadě otázek, navržené k rozhodnutí v místním referendu [písm. b)], odůvodnění návrhu [písm. c)], odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu obce, popřípadě statutárního města [písm. d)], označení zmocněnce z členů přípravného výboru [písm. e)], jména a příjmení členů přípravného výboru, jejich datum narození, místo, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu, kterým se rozumí adresa pobytu (dále jen „adresa“), a jejich vlastnoruční podpisy [písm. f)].

Soud o jednotlivých námitkách uvážil následovně.

Odpůrce stran nepřipustnosti konání místního referenda odkázal ve výzvě (str. 2, bod 1) na důvod uvedený v § 7 písm. d) zákona o místním referendu. Podle tohoto ustanovení nelze místní referendum konat, jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy. Onen zákonem předvídaný rozpor odpůrce spatřoval v tom, že bazén je objektem, který nespĺňuje požadavky na ochranu zdraví, osob a zvířat, zdravé životní podmínky a životní prostředí a bezpečnost užívání, to vše ve smyslu vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů. Toto tvrzení podepřel i závěry uvedenými ve znaleckém posudku Ing. Martina Polepila. Vzhledem k tomu, že znovuootevření areálu bazénu není možné pro nesoulad bazénu s právními předpisy, považoval odpůrce položenou otázku za položenou v rozporu s právními předpisy.

Soud tento názor nesdílí.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 12. 2012, čj. Ars 2/2012-63, mj. konstatoval tyto inspirativní závěry: „(...) [29] Nejprve je třeba vyložit institut místního referenda v kontextu českých politických realit a demokratické teorie. Místní referendum představuje významný prvek přímé demokracie v českém politickém systému a zásadní doplněk klasických mechanismů zastupitelské demokracie. Jde o jednu z technik přímé demokracie, které posilují vliv voličů v jinak reprezentativním pluralitním rámci. Na rozdíl od modelu silných přímých demokracií švýcarského typu však české referendum pouze komplementárně doplňuje rozhodování zvoleného sboru zastupitelů. Úpravu českého místního referenda zařazuje odborná literatura na stupnici silný-slabý mezi středové modely, protože sice vyžaduje vyšší kvorum účasti, ale zároveň je na rozdíl od referend v celé řadě dalších evropských zemí, kde je lokální referendum rovněž zakotveno, závazné pro další postup obecního zastupitelstva, a nikoliv toliko konzultativní (Schiller, T. *Local Direct Democracy in Europe*, Springer: 2011, s. 19).

[30] Místní referendum může být zároveň hybatelem, který spolu s dalšími politickými právy s vazbou na místo (např. soubor práv občanů při jednání obecního zastupitelstva) podporuje aktivitu občanské komunity a posiluje demokratickou legitimitu. Jde o projev občanské kompetence vyjádřit se a rozhodovat o významných místních záležitostech. V této souvislosti je nutno zdůraznit potřebu rozšířit procedurální demokracii, v níž je primární důraz kladen na volby, o politické svobody občanů a jejich aktivní participaci. Místní referendum je tedy institutem umožňující svobodný a přímý projev vůle lokální komunity a posílení účasti občanů v komunální politice.

[31] Referendum, které je iniciativou tzv. zdola, na základě aktivity přípravného výboru navíc prověřuje kvalitu lokální demokracie a nabízí další kanál, díky kterému mají občané přímý vliv na tvorbu politických rozhodnutí v komunitě. Nelze opomenout ani zásadní roli místního referenda coby silného nástroje kontroly místní samosprávy, zejména pak při správě komunálního majetku a hospodaření obce.

[32] Na rozdíl od abstraktních a často vysoce politických otázek spojených tradičně s národními referendy má **místní referendum úzkou vazbu k lokálním problémům. Voliči**

v něm rozhodují o věcech, které dobře znají, o problémech, jež se jich často osobně dotýkají. Na půdorysu české zákonné úpravy funguje referendum tzv. „zdola“ v praxi často jako poslední „veto“ občanů ve věcech náležejících do samostatné působnosti obce, demokratická pojistka na místní úrovni politického rozhodování. Zastupitelstvo obce totiž má zákonnou možnost o takto kritických otázkách místního života samo vyhlásit referendum, zjistit bezprostřední pohled občanů na připravované řešení a případně od nich získat silný mandát pro zásadní změnu obecního života. Pokud zastupitelstvo obce takovou možnost odmítá a snaží se, aniž jsou pro to dány zákonné důvody, všemi dostupnými prostředky místní referendum zablokovat, může to být zároveň signálem, že je „cosi shnilého v Království dánském“.

[33] Občanská společnost se totiž zpravidla aktivizuje zejména tehdy, když jde o sporné obecní záležitosti v oblasti rozpočtové, pozemkové či majetkové. Kontroverzní jsou typicky záměry, které mají vliv na celkový architektonický či přírodní ráz obce a životní podmínky občanů - např. investiční plány v historickém centru měst či v zeleni nebo nakládání s komunálním majetkem a prostředky (výstavba nové školky, radnice, uzavření potenciálně nevýhodných smluv s investory s korupčním potenciálem apod.).

*[34] Problematické otázky v místním hlasování, které soudy dosud řešily v rámci přezkumu místních referend, jsou např. tyto: zachování pétanquového hřiště v parku v obci Karlov, otázka výstavby návštěvnického centra pod Lysou horou v obci Malenovice, těžba a výsypka v lese v obci Břežany, výstavba domů v obci Jiloviště na dosud nestavebních pozemcích, výstavba větrných elektráren v obci Chvalovice, výstavby papírny v Zábřehu apod. Z předešlého výčtu vyplývá, že zejména v případech změn, které mají potenciál ovlivnit, často nevratně, tvář obce pro budoucí generace, je důležité, aby zvolení zastupitelé naslouchali hlasu voličů, kterých se plánované řešení bezprostředně dotkne. **Ostatně smyslem místního referenda, jak již bylo řečeno, je doplnit klasické demokratické volební schéma, dle kterého občan v rámci čtyřleté periody vhodí do urny hlasovací lístek, o další institut, díky kterému má obecní komunita přímý vliv na řešení konkrétní otázky i v průběhu volebního období.***

[35] Při výkladu právních předpisů, které omezují možnosti vyhlášení místního referenda, je rovněž třeba mít na zřeteli čl. 22 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) požadující, aby nejen zákonná úprava politických práv, ale i jejich výklad umožňovaly a ochraňovaly svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti. Jak již v minulosti v dále citovaných nálezech judikoval Ústavní soud, je tedy nutné, aby orgány při aplikaci a interpretaci zákona o místním referendu nepostupovaly příliš přísně, jinak by hrozilo nebezpečí, že se citovaný zákon stane mrtvým právním předpisem, který znemožní místní referendum efektivně vyhlášovat a konat.

*[36] Na druhou stranu nelze pominout ani § 49 zákona o místním referendu, z něhož vyplývá, že „[r]ozhodnutí v místním referendu je pro zastupitelstvo obce, zastupitelstvo statutárního města a orgány obce a statutárního města závazné“. To v praxi znamená, že orgány obce jsou povinny jednat podle toho, jak bylo v místním referendu o konkrétní otázce rozhodnuto. **Je tedy rozhodně potřeba vyloučit situaci, ve které by otázka položená***

v místním referendu nebo samotné přijaté rozhodnutí byly v rozporu s právními předpisy - § 7 písm. d) zákona o místním referendu.

[37] *Ústavní soud však ve svých nálezech pravidelně důrazně varuje před tím, aby soudy vykládaly omezení § 7 písm. d) zákona o místním referendu příliš extenzivně, protože by to bylo zcela v rozporu se smyslem a účelem citovaného zákona, který má umožnit občanům přímou správu věcí náležejících do samostatné působnosti obce. S ohledem na zásady výkladu politických práv je citované ustanovení zákona o tzv. výluce z přípustnosti referenda třeba vztáhnout toliko na případy, ve kterých položená otázka či eventuální výsledek referenda jsou v rozporu s právními normami kogentní povahy (nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 873/09 a ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09 nebo předchozí nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2005, sp. zn. IV. ÚS 223/04, č. 27/2005 Sb. ÚS).*

[38] *Ústavní soud konstatuje, že výlukový bod dle § 7 písm. d) zákona o místním referendu „je třeba vykládat teleologicky - s přihlédnutím k účelu a smyslu zákona o místním referendu. Předmětem místního referenda v České republice bývají právě záležitosti nejruznějších sporných investičních projektů (a jim předcházejícího nakládání s komunálním majetkem), které mohou mít zcela zásadní dopad na životní prostředí a životní podmínky občanů obce (srov. Rigel, F. Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 60 až 63). Místní referendum iniciované „zdola“ přípravným výborem (účelovým společenstvím alespoň tří oprávněných osob ve smyslu § 2, § 9 odst. 1 zákona o místním referendu) představuje často poslední možnost občanů obce zaujmout stanovisko ke kontroverzním investičním záměrům s dalekosáhlými důsledky, jejichž projednání neproběhlo transparentně - nejen v případech vyloženě korupčního jednání, ale i tam, kde orgány obce pouze místní veřejnost nedostatečně informovaly o skutečných parametrech projektu. Dle Ústavního soudu místní referendum je významnou demokratickou pojistkou proti selhání či nezákonnému postupu volených orgánů obce“ (nález ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09).*

[39] *V podobných intencích se vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 29. 8. 2012, čj. Ars 1/2012-26, č. 2718/2012 Sb. NSS. Výše uvedený názor zaujímá rovněž i komentářová literatura (Rigel, F. Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 70-77 a 93-97). (...)*

[41] *Požadavek jednoznačnosti otázek upravuje § 8 odst. 3 zákona o místním referendu, který předepisuje, že otázka položená v místním referendu musí být jednoznačně formulována tak, aby na ni bylo možno odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“. Pro hlasování jsou tedy logicky vyloučeny otázky doplňovací, problematika místního referenda musí být uvozena režimem otázky zjišťovací. Další podmínkou je jednoznačnost položené otázky, otázka musí mít v příslušném kontextu relativně přesný význam, který neumožňuje konkurující výklad. Položená otázka tedy zjevně nesmí být matoucí, vnitřně rozporná, dezinformační, sugestivní či kapciózní, nekonkrétní či neurčitá. Ze zákonného znění je rovněž patrné, že podobné požadavky formují i vztah mezi jednotlivými otázkami v případě, že je v místním referendu položeno více otázek. Otázky se tedy nesmí navzájem vylučovat či působit návodně, mohou být však ve vztahu obecného a zvláštního.*

[42] *Při rozhodování o jednoznačnosti zvolených otázek je třeba poměřovat předloženou otázku nikoli rigorózním právnickým okem, které i v jednoduché větě typu „Tak nám zabili Ferdinanda“ najde mnohovýznamnost, ale reflektovat pohled běžného občana, jenž hlasuje v referendu. Tento koncept je v anglosaském common law známý jako reasonable person a je určitým standardem fiktivní osoby, s níž soudy při poměřování operují. Stručně řečeno: běžný volič musí vědět, o čem rozhoduje, čeho se otázka týká, měl by i rozumět důsledkům svého souhlasu či nesouhlasu v místním referendu.*

[43] *Z nastíněného rámce tedy plyne, že případná nejednoznačnost otázky musí dosahovat určité intenzity a navozovat matoucí a víceznačné interpretace běžnému adresátovi již při prvním čtení. Striktní interpretace by totiž nutně vedla k tomu, že by se zastupitelstva obcí snažila řadu nepohodlných otázek vetovat s poukazem na jejich nejednoznačnost.*

[44] *Ostatně absolutní lingvistická jednoznačnost je spíše ideálem, kterému je možno se při formulaci otázek přibližovat, než jej reálně docílit. Ani samotná lingvistická věda někdy nenabízí mluvčím jednotná řešení, vždyť živoucí jazyková realita se často jeví jako mnohvrstevnatá a kolísající. I s touto lingvistickou výhradou je ale třeba trvat na tom, že je žádoucí, aby otázka byla přiměřeně stručná, přehledná a syntakticky nekomplikovaná. Případná delší či složitější otázka nemusí nutně znamenat nejednoznačnost už z toho důvodu, že některé palčivé komunální problémy je obtížné formulovat v krátké a jednoduché větě. (...)*

[46] *K naznačené vazbě mezi § 7 písm. d) (rozpor se zákonem) a § 8 odst. 3 (požadavek jednoznačnosti) zákona o místním referendu Nejvyšší správní soud podotýká, že nesdílí tento právní názor. Nejednoznačná (kapciózní, sugestivní, matoucí či zcela neurčitá) otázka je sama o sobě důvodem nepřipustnosti takové otázky podle § 8 odst. 3 zákona o místním referendu, není tedy potřeba navíc "dotvářet" nadbytečné spojení s výlukovými důvody podle § 7 písm. d). Zatímco totiž výlukový důvod podle § 7 písm. d) směřuje do oblasti rozporu s hmotným právem, § 8 odst. 3 filtruje "procesní" stránku referenda, jedná se tedy o případný důvod nepřipustnosti otázky z hlediska formálně vadné formulace.“.*

Skrze vyjevené integrující názory kasačního soudu dospěl zdejší soud k závěru, že v jím posuzované věci nedošlo k naplnění důvodů dle § 7 písm. d) zákona o místním referendu. Soud nečiní sporným (a ani mu nepřísluší to hodnotit) tvrzení, že areál bazénu je v natolik havarijním stavu, že není možné ho otevřít a začít provozovat bez dalšího, tedy bez příslušných (a možná nákladných) úprav. To ale nepostačuje k závěru, že místní referendum nelze konat, protože položená otázka je v rozporu s právními předpisy, resp. rozhodnutí v místním referendu by mohlo být v rozporu s právními předpisy. V rozporu s právními předpisy, konkrétně stavebními, příp. na ochranu zdraví, je technický stav areálu bazénu, nikoliv položená otázka, resp. rozhodnutí přijaté v referendu. Je nezbytné znovu připomenout, že místní referendum je významným prvkem přímé demokracie, který posiluje vliv voličů v jinak reprezentativním pluralitním rámci. A obecné soudy, jejichž zásahy do místního referenda by měly být minimální a eliminující pouze zjevné excesy, jsou Ústavním soudem jasně směřovány – je nemožné vykládat § 7 písm. d) zákona o místním referendu příliš extenzivně, protože by to bylo v rozporu se smyslem a účelem citovaného zákona, který

má umožnit občanům přímou správu věcí náležejících do samostatné působnosti obce. Aplikace § 7 písm. d) zákona o místním referendu by tak byla možná např. tehdy, kdy by místní referendum zavazovalo orgány obce k porušování demokratických hodnot a základních práv a svobod lidí (např. zněla-li by otázka tak, zda jsou hlasující pro to, aby byl areál bazénu pronajímán pro koncerty extremistických hudebních skupin hlásajících rasovou nenávist). K ničemu takovému však ani otázka, ani rozhodnutí v referendu evidentně nesměřují.

Krajský soud proto neseznal, že by otázka, tak jak byla vyjevena v Návrhu přípravného výboru na konání místního referenda, byla takovou, aby bylo možno přijmout závěr o nepřipustnosti konání místního referenda ve smyslu § 7 písm. d) zákona o místním referendu.

Dále, odpůrce ve výzvě (str. 2 – 3, bod 2; str. 3 - 4, bod 3) stran nepřipustnosti a nejednoznačnosti otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu jednak konstatoval, že otázka je zavádějící, když neodráží skutečný technický stav bazénového areálu a hlasující mohou být uvedeni v omyl. Dále uvedl, že s ohledem na závaznost referenda ve smyslu § 49 zákona o místním referendu není zřejmé, co má být výsledkem referenda – zda je obec (v případě kladného výsledku) povinna otevřít bazénové centrum a sama ho i provozovat, příp. zda obec může znovuotevření zajistit prostřednictvím třetí osoby. Nejednoznačnost je dle odpůrce umocněna i tím, že vedlejší věta přívlastková návodně sděluje občanovi, že bude-li hlasovat kladně, měla by bazénové centrum provozovat obec (která ho doposud provozovala), ačkoliv tato otázka není v návrhu na konání místního referenda výslovně položena. V takovém návodném položení otázky pak obecní úřad neviděl, pro případ kladného výsledku referenda, jinou možnost, než provozovat bazénové centrum sám. Za nejasný, neurčitý a matoucí odpůrce považoval i pojem „znovuotevření“.

Ani tyto názory soud neakceptuje.

Předně, záležitost skutečného technického stavu bazénového centra patří svým obsahem spíše do toho okruhu náležitostí návrhu přípravného výboru na konání místního referenda, na které pamatuje § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu, podle něhož návrh musí obsahovat odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu obce, popřípadě statutárního města. Z hlediska požadavků § 7 (viz výše) a § 8 odst. 3 zákona o místním referendu soud nepovažuje otázku ani za nepřipustnou, ani za zavádějící.

Podle § 8 odst. 3 zákona o místním referendu musí být otázka navržená pro místní referendum jednoznačně položena tak, aby na ni bylo možno odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“. Otázka „*Jste pro znovuotevření provozu areálu bazénu Potůčky, v obci Potůčky, který do 31. 12. 2015 provozovala obec Potůčky?*“ tyto parametry jednoznačně splňuje.

Dále, soud nesdílí ani obavu odpůrce, že není zřejmé, co má být (z hlediska budoucího provozovatele) výsledkem navrhovaného referenda. Otázka je formulována tak, aby hlasující mohl jasně říci, zda chce nebo nechce, aby bylo bazénové centrum znovu otevřeno. Nejde tedy o to, zda ho (v případě kladného výsledku) obec na své náklady zrenovuje a následně bude sama provozovat, příp. ho zrenovuje a pak pronajme třetí osobě, příp. ho rovnou

pronajme třetí osobě, která ho opraví na své náklady. Občané se mají vyslovit k jedinému (a soud si zde dovolí poněkud méně formální vyjádření) - totiž k tomu, zda se chtějí koupat v bazénu v Potůčkách, či nikoliv. To, kdo ho bude provozovat, předmětem referenda být nemá, přípravný výbor o to neusiluje a ze znění otázky rozhodně nevyplývá, že by napříště měla být provozovatelem obec. V návrhu je prostě jen uvedeno, že obec bazén provozovala do posledního dne roku 2015, nic víc. Položená otázka není matoucí, vnitřně rozporná, dezinformační, sugestivní či kapciózní, nekonkrétní ani neurčitá.

Optikou výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je rozhodující, aby běžný volič věděl, o čem rozhoduje, čeho se otázka týká, měl by i rozumět důsledkům svého souhlasu či nesouhlasu v místním referendu. Ano, slovo „znovuotevření“ může mít, vytrženo z kontextu, více výkladových možností. Avšak z celého Návrhu, jak byl přípravným výborem předložen, jednoznačně vyplývá, že mu jde právě o to, aby se občané mohli chodit do bazénového centra koupat. Nikterak jinak (např. tak, aby centrum bylo „znovuotevřeno“ jako prostor pro pořádání pikniků) snad ani návrh nemůže být vnímán. Při maximalistickém vnímání jednoznačnosti otázky by totiž mohlo docházet k takovým situacím, že by otázka položená v dané věci mohla znít např. takto: *„Jste pro znovutevření provozu areálu bazénu Potůčky, v obci Potůčky, který do 31. 12. 2015 provozovala obec Potůčky, v tom smyslu, že by bazén byl otevřen pro potřeby koupání, plavání a vodních her dospělých a dětí, přičemž děti do 15ti let věku by měly přístup umožněn pouze v doprovodu alespoň jednoho dospělého, to vše v provozní době od 1.5 do 30.9. kalendářního roku od 15.00 do 21.00 v pracovních dnech a od 10.00 do 22.00 v sobotu, neděli a státem uznaném svátku, přičemž je lhostejno, zda bazén bude provozovat obec Potůčky nebo třetí osoba vybraná na základě výběrového řízení?“* Absurditu takového znění otázky snad ani není třeba zdůrazňovat. Soud proto uzavírá, že otázka, tak jak byla vyjevna v Návrhu, není ani nepřipustná, ani nejednoznačná.

A konečně, Návrh přípravného výboru na konání místního referenda ob stojí i co do požadavků stanovených § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu. Odhadovaná výše nákladů spojených s provedením referenda, tak jak byla vyčíslena přípravným výborem, nebyla ze strany odpůrce sporována, a proto se jí soud dále nezabýval a obrátil pozornost na sumu 3.800.000-, Kč, kterážto byla odhadnuta jako náklad spojený s realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu.

Soud dospěl k závěru, že ani v tomto směru nelze Návrhu nic vytknout.

Předně, zákon o místním referendu požaduje v tomto směru pouze odhad předpokládaných nákladů, nikoliv podrobný položkový rozpočet. Přípravný výbor tomuto požadavku vyhověl. Jak je uvedeno výše, úloha soudu v otázkách místního referenda by měla být minimalistická, respektující fakt, že referendum je prvkem přímé demokracie. Soud by měl korigovat jen zjevné nepřiměřenosti. A částka 3.800.000-, Kč v tomto případě zjevně nepřiměřená není. Správní soud zde není od toho, aby prováděl ekonomické analýzy ohledně nákladů spojených se znovutevřením areálu bazénu a jeho provozováním. Stejně tak nemůže posuzovat jeho rentabilitu. Hodnotí pouze to, zda přípravný výbor dostal tomu, co od něho zákon o místním referendu [zde § 10 odst. 1 písm. d)] požaduje. A přípravný výbor tyto nároky splnil.

Všechno ostatní (rozsah poškození areálu bazénu, výše nákladů na jeho rekonstrukci a provozování) může být diskutováno např. v rámci kampaně pro místní referendum nebo otevřených jednání zastupitelstva obce. Protože je to právě obec a její záležitosti, které mají být v místním referendu rozhodovány. A je to tedy obec, nikoliv soud, která má být kolbištěm, v němž zazní názory „pro“ a „proti“, na základě kterých se následně občané rozhodnou, zda a jak budou v referendu hlasovat.

Soud proto, ve smyslu výše prezentovaných názorů, dospěl k závěru, že návrh ze dne 3. dubna 2017, doručený dne 4. května 2017 Obecnímu úřadu Potůčky, na konání místního referenda v obci Potůčky nemá nedostatky.

Soud neprovedl důkazy navržené navrhovatelem (usnesení zastupitelstva obce Potůčky ze dne 24. 9. 2015, čj. 18/05/15, a návrh rozpočtu obce Potůčky na rok 2017) a odpůrcem (zápis a usnesení zastupitelstva obce ze dne 24. 9. 2015, čj. 18/05/15; výsledek hospodaření obce Potůčky v letech 2011 až 2015; návrh rozpočtu obce Potůčky na rok 2016 ze dne 1. 3. 2016; znalecký posudek Ing. Martina Polepila č. 4351-16/2016 ze dne 25. 1. 2016; anonymní dopis zasílaný občanům obce Potůčky; vyjádření starosty; vyjádření místostarosty; cenová nabídka ze dne 12. 6. 2017), neboť by to bylo, vzhledem k důvodům, které vedly soud k jeho rozhodnutí, zjevně nadbytečné.

[V] Náklady řízení

Ve smyslu § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu, tj. 26. 6. 2017 (§ 93 odst. 5 věta druhá s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V Plzni dne 26. června 2017

JUDr. PhDr. Petr KUCHYNKA, Ph.D., v.r.
předseda senátu

Za správnost: Kovářiková